

Pred praznikom ribniške komune

V preteklem letu smo mnogo povedali o ljudski revoluciji. Pa vendar nas »26. marec« spominja živo na obdobje, ko je bila Ribnica ograjena in nenehno se obnavljajo spomini na tiste slavne dni. Naš praznik označuje sijajna zmaga slovenskih partizanov Cankarjeve in Gubčeve brigade.

Njihova požrtvovalnost, odločnost in iznajdljivost nam še danes vliva neomejeno silo, ko bojujemo boj za nadaljnji gospodarski napredek. Borci so potrpežljivo prenašali breme boja, čeprav so se pred njimi odražali takrat, precej nejasni obrisi perspektive. ki je bila za tisti čas objektivna.

Čas, v katerem praznujemo, zahteva tudi potrpežljivost in ne moremo prehiteti samega sebe. Mnogi uspehi za nami izpolnjeni, še vedno niso zadovoljivi, čeprav gospodarska moč komune raste. Zelo naglo postajamo komuna z vsemi otenki, ki so za ta del Dolenjske značilni. Razvijamo mehanizem, ki nas povezuje in postavlja v vlogo upravljalca — gospodarja. Zelo počasi sprejemamo to vlogo, še vedno gojimo neenotne interese, ki ne pustijo širšega sodelovanja in enotnega nastopa. Ne moremo zagovarjati, da bi samo proizvajalec v družbeni proizvodnji no-

sil breme napredka, tudi proizvajalec na razdrobljeni zemlji naj postane enako odločujoč.

Ni opravičila za nestrpnost, ki peha nekatere mimo nalog današnje komune ali nekaterim resni mar razvoj gospodarstva, šolstva, zdravstva in drugih javnih služb, ki služijo še njemu samemu in njegovim najmlajšim?

Razvoj družbenega upravljanja v širokem območju dejavnosti zahteva nenehno prevzemanje mnogih nalog in odgovornosti za skladen napredek v komuni. Ne smemo trpeti brezbriznosti in trenutnim potrebam, ki presegajo lastne zmožnosti s tem, da zaostaja nekod prizadevanje za dvig proizvodnosti. To ni samo stvar manjšega števila občanov, tudi tistim, katerim so primarni ozki osebni interesi. Čimprej moramo razumeti komuno in potem razvijati sistem delitve dohodka, na mestu in izven njega, kjer se ustvarja. Odstranimo meje med posameznimi dejavnostmi v komuni, v ospredje naj stopi pošten odnos do tistega dela, ki je za napredek skupnosti potreben.

Z doslednim razvijanjem sistema delitve dohodka po delu bomo ustvarili v tem letu osnovo, da bo vsak naš nadaljnji praznik komune veličastnejši.

B. A.

Štirje zadovoljivi, eden slab

V ponedeljek, 19. marca je bila v Kočevju seja zbor proizvajalcev, na kateri so razpravljali o pravilnikih o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov gospodarskih organizacij Tekstilana, Jelka Podpreska, Mesarija in Klavnica, Kovinar in ČZP Kočevski tisk. Seji sta prisostvovala in sodelovala v razpravi tudi predsednik občinskega ljudskega odbora Drago Benčina in predsednik občinskega sindikalnega sveta Franc Korelec ter predstavniki gospodarskih organizacij (predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov), katerih pravilnike je zbor proizvajalcev obravnaval.

• TEKSTILANA: ENOSTAVNEJŠA DOLOČILA

Komisija za dajanje soglasij k pravilnikom o delitvi osebnega in čistega dohodka je o pravilnikih Tekstilane menila, da sta v osnovi dobra in da sta zajela vse glavne elemente, ki so pomembni za delitev čistega dohodka in osebnih dohodkov. Predlagala je le, naj bi se v pravilnik vnesla enostavnejša določila, kar bi prispevalo k boljšemu razumevanju pravilnikov in da bi se nekatere točke dopolnile, ker so zelo nejasne. V podjetju je namreč redek delavec, ki bi znal izračunati, koliko osebnih dohodkov bo na podlagi novega pravilnika dobil. Zbor proizvajalcev je po krajši razpravi priporočilo komisije sprejel.

• JELKA PODPRESKA: NOV PRAVILNIK O DELITVI OSEBNIH DOHODKOV

O pravilnikih Jelke je zbor proizvajalcev menil, da bi ju bilo treba še obdelati, ker je nekaj stvari, ki bi jih morali vsebovati pravilnik o delitvi čistega dohodka v pravilniku o delitvi osebnih dohodkov in obratno. Sprejet je bil sklep, da se kolektivu »Jelke« priporoči, naj izloči iz pravilnika o delitvi čistega dohodka vse, kar ne spada vanj; pravilnik o delitvi osebnih dohodkov pa naj bi kolektiv izdelal nov, ker je v njem še vse preveč ostankov starega tarifnega pravilnika. Odborniki so sklenili še, naj bi podjetju pomagala pri sestavljanju novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov komisija, ki analizira pravilnike.

• KLAVNICA IN MESARIJA: NOV PRAVILNIK

Podjetje Klavnica in mesarija je mogoče, da bodo v predpripravi sodelovali vsi proizvajalci in v DS izvolili aktivne člane, ker bodo novoizvoljeni delavski sveti utirali novo pot delavske samouprave v delovnih kolektivih.

je imelo za izdelati le en pravilnik in ta je po mnenju komisije in zbor proizvajalcev slab. Podjetje ni razdelilo čistega dohodka, osebne dohodke pa deli tako, da je stare dinarske postavke spremenilo v točke (točka = dinar). Pravilnik ni vseboval nikakršnih meril za učinek. Osebnih dohodki zaposlenega so bili odvisni od časa, prebita na delovnem mestu (in ne od opravljenega dela). Podjetje bo moralo najti možnost, kako povečati učinek posameznika, mu tako zagotoviti primerne osebne dohodke ter hkrati najti sredstva za sklade, ki so pogoj za modernizacijo podjetja. (V podjetju pa vse kaže, da menijo prav obratno: najprej modernizacija, potem bo šele možno izboljšati delovne pogoje in hkrati preiti na nagrajevanje po učinku.)

• KOVINAR: VSA DELA PO UČINKU

Pravilnika Kovinarja sta po mnenju komisije in zbor proizvajalcev zelo dobra. Osebnih dohodki se obračunavajo vsem članom kolektiva po učinku. Prejemki niso vezani na kvalifikacijo, ampak le na učinek. Pravilnik Kovinarja je doslej tudi edini, ki določa, da gre del sredstev iz čistega dohodka za komunalne potrebe (objekte družbenega standarda) občine in da občinskemu ljudskemu odboru teh sredstev ne bo treba vrniti podjetju.

• ČZP KOČEVSKI TISK: BREZ BISTVENIH PRIPOMB

Oba pravilnika ČZP Kočevski tisk je zbor proizvajalcev pohvalil. Pravilnika sta vzpodbudna, le obračun osebnih dohodkov je precej zapleten. Pravilnik o delitvi osebnih dohodkov vsebuje nekaj manjših nejasnosti.

• SPLOŠNE PRIPOMBE IN UGOTOVITVE

Komisija je posredovala zboru proizvajalcev še nekatere splošne pripombe in ugotovitve, do katerih je prišla na podlagi dosedanjega dela. Noben doslej pregledan pravilnik ni vseboval določil, kateri vodilni uslužbenci imajo pravico do nadurnega dela. Pravilniki so pomanjkljivi predvsem tam, kjer so jih pomagale z različni vzorci sestavljati zbornice, ali pa če so bili »prilagojeni« iz drugih gospodarskih organizacij. Nekaterim gospodarskim organizacijam bo potrebna pri sestavljanju ali predelavi pravilnikov pomoč, ker same nimajo dovolj sposobnega kadra.

V razpravi, ki je sledila analizi pravilnikov, je bilo poudarjeno še, naj bi komisija za analizo pravilnikov preverjala, če se določila pravilnikov tudi izvajajo (kako je kolektiv seznanjen s pravilnikom, kako se prenašajo pristojnosti na obratne delavske svete oziroma ekonomske enote in kako decentralizacija vpliva na gospodarjenje v kolektivih), dalje naj bi komisija gledala, da ne bi imeli najmanjša podjetja največje razpore, kasneje pa bo verjetno prav ta komisija še enkrat pregledala pravilnike, da bi ugotovila, če so podjetja upoštevala priporočila zbora proizvajalcev.

Besedo so imeli povečini samo vodilni uslužbenci — člani DS, med njimi tudi komunisti, so pa samo glasovali

Na zadnji seji ObK ZK Kočevje, ki je bila 15. marca, so obravnavali delo članov ZK v organih delavskega samoupravljanja. Analiza, ki jo je pripravila posebna komisija, v kateri je sodelovalo 15 komunistov, naj bi pomagala razčistiti določena vprašanja, ki se pojavljajo pri komunistih, kateri so kadrovani v organe delavske samouprave.

Kot je razvidno iz analize je v šestnajstih gospodarskih organizacijah 4.950 proizvajalcev. V delavskih svetih je 644 članov delovnih kolektivov in od teh je 190 članov ZK. To pokaže, da je v delavske svete kadrovanih tako veliko komunistov, da lahko zelo močno vplivajo na pozitivno usmerjanje procesa delitve dohodka v gospodarstvu, kakor tudi v ostalih vprašanih dela v proizvodnji in odnosih v kolektivih.

Aktivnost delavskih svetov je odvisna od vseh članov kolektiva, da v procesu vseh problemov, ki se v kolektivih pojavljajo, aktivno sodelujejo s svojimi predlogi in dajejo iniciativno za izboljšanje. Komunisti, ki so z vsem tem tesno povezani, tako s proizvajalci, delavskimi sveti, upravo, komercialno in tehnično službo, kakor tudi z organi komune, naj bodo aktivni v aktivizaciji vseh proizvajalcev v tem delu.

V dosedanjem delu komunistov se ugotavlja to, da so bili na sejah delavskih svetov premalo aktivni in so zelo malo posegali v razprave. To je bilo tudi pri ostalih članih delavskih svetov. Besedo so imeli povečini samo vodilni uslužbenci, ki so zagovarjali določene predloge, člani delavskih svetov in komunisti so pa samo glasovali. Ženske se na sejah delavskih svetov zelo malo oglašajo, čeprav so z vsebino seje že predhodno seznanjene.

Na splošno pa je analiza ugotovila, da proizvajalci in člani delavskih svetov aktivno posegajo v razprave, ko je na dnevnem redu delitev osebnih dohodkov. To pomeni, da proizvajalci premalo razpravljajo o vseh tistih vprašanjih, ki so bistvene za pomena za ves kolektiv, komuno in družbo kot celoto.

Kje so vzroki za tako stanje? Poglejmo v bistvo vseh teh go-

spodarskih problemov, s katerimi se vsak dan srečujemo, pa bomo takoj ugotovili, da je število sej delavskih svetov vse premalo. V lanskem letu je imel DS v ITAS samo dve seji, v Opremi in Kemični 4, pri Elektru 5, pri Avtu, Kovinarju, Zidarju in Snežniku 6 sej. Ali ni to vse skupaj premalo. Ali je mogoče, da bi bili člani DS aktivni, če imajo v enem letu priliko in možnost, da o vseh vprašanih kolektivih, delitvi dohodka, tehnični, komercialni, kadrovske službi itd. razpravljajo samo od 2—6-krat na leto. Ali niso ti organi postavljeni pred izvršeno dejstvo? To nam potrjuje naslednji primer, katerih je bilo po naših DS več.

»Če ne bomo to izglasovali — takoj danes — bomo morali plačati penale, anuitete, kazni itd.«

Kaj preostane dobremu članu kolektiva in DS drugega kot to, da dvigne roko in glasuje, brez svojega notranjega prepričanja ali je to prav ali ni, če noče povzročiti tega, da bi ga proglasili za nergača, nediscipliniranega člana kolektiva, ki dela kolektivu samo škodo in ne razume današnjega razvoja.

Tak način dela je vzrok za slabe razprave na sejah DS.

Naš proizvajalec je v marsikaterem primeru postavljen pred izvršeno dejstvo, o katerem ne more razmišljati in se v sebi odločiti, ali je prav, da glasuje za to, da kolektiv prevzame take in take obveze za investicije, za prispevek komuni, skladi itd. ker se mu to vse premalo pojasni v jeziku, ki ga razume. Knjigovodske številke je težko razumeti, ker so preveč zamotane, s temi pa se na sejah DS najraje operira, ker so kot atomsko orožje dobe, v kateri delamo in živimo.

Druge slabost je v tem, da dnevne rede sej DS določajo vodilni uslužbenci kolektiva, skup-

no s predsednikom DS. Na ObLO so povabljeni samo vodilni uslužbenci, predsednik DS in morda tudi še sindikata, kjer se pogovorijo koliko bo dal kolektiv v sklade komune.

Kaj ima potem povedati proizvajalec, ko je že vse nekako sklenjeno in odobreno, kaj more kolektiv, če so pa že vsi ostali kolektivi na to dali svoje soglasje, vsaj tako se mu tolmači, drugega kot da glasuje.

Ali ne bi bilo dobro, da bi že na seji DS določili kaj bodo obravnavali na prihodnji seji?

Ali ne bi bilo prav, da bi prišel v kolektiv član ObLO in kolektiv pojasnil vprašanja, ki težijo komuno, da bi si bili proizvajalci na jasnem, zakaj je potrebno, da dajo del dohodkov komuni?

Se celo vrsto vprašanj in problemov je pokazala analiza komisije, o kateri je razpravljala Občinski komite ZK, ki je v razpravi po ugotovitvi dejanskega

stanja sprejel več konkretnih predlogov, kako pristopiti k odpravi vseh teh pomanjkljivosti.

Nedvomno je, da so organi naše delavske samouprave dosegli že tako velike uspehe v svojem razvoju s katerimi smo lahko zadovoljni. Komunisti pa so dolžni nenehno razvijati aktivizacijo vseh naših proizvajalcev v sistemu naše delavske samouprave, ki naj bodo po vseh vprašanih odločilni organ kolektiva.

Stojimo pred volitvami novih DS, katere bodo izvolili proizvajalci. V tem je polno vprašanj in problemov, o katerih je potrebno razmisliti, razpravljati in poiskati čimboljše rešitve in predloge, da bodo delovni kolektivi izvedli volitve z akcijo in sodelovanjem vseh proizvajalcev, ne pa samo formalno. Do sedaj so volitve v DS potekale brez posebnih priprav, posvetov in akcij. Sedanji organi in organizacije naj pokrenejo vse, kar

Na letni konferenci ZB v Kočevju

Gospodarstvo komune pred volivci

V naslednjih dneh bodo zbori volivcev na področju komune razpravljali o družbenem planu za leto 1962. Zato objavljamo kratek izvešek iz predloga družbenega plana, da bodo volivci seznanjeni z gradivom, ki bo osnova razprave na zborih.

KAKO SMO GOSPODARILI LANI

Kratek pogled na razvoj gospodarstva v preteklem letu in na izpolnitev nalog družbenega plana občine Kočevje za l. 1961, nam da sledečo sliko: Temeljne naloge družbenega plana so bile uspešno izpolnjene. Družb. proizvod se je povečal v primerjavi z letom 1960 za 21,7 % in narodni dohodek za 18,6 %. Gospodarske organizacije, so uspešno reševale probleme prodaje svojih proizvodov, pomanjkanje obratnih sredstev in nesigurnost pri nabavi surovin. Te težave so delovni kolektivni prebrodili z povečano intenzivnostjo, dobro organizacijo dela in elastično prilagoditvijo tržišču. Nov gospodarski sistem delitve čistega in osebnih dohodkov, so kolektivni dobro razumeli in izdelali take pravilnike, ki vzpodbujajo neposredne proizvajalce k zavestnejšemu samoupravljanju in uspešnosti v gospodarjenju.

Pri postavljanju smernice za gospodarsko politiko občine v letu 1962 je treba upoštevati vse probleme, ki so ovirali proizvodnjo v posameznih podjetjih in na podlagi izkušenj iz preteklega leta, odvracati vse negativne pojave v gospodarstvu. Pri tem pa je potrebno zasledovati cilje petletnega perspektivnega programa, smernice zveznega družbenega plana ter resolucije LRS o politiki gospodarskega razvoja za leto 1962.

KAJ BOMO GRADILI LETOS

Investicijska sredstva se bodo v letu 1962 vlagala v glavnem v objekte, ki so bili v gradnji že v preteklem letu in jih je treba dokončati. Za nove razširitve, izpopolnitve in rekonstrukcije pa se bo vložilo sredstva le tam, kjer bo v najkrajšem času dosežen najugodnejši rezultat.

Skupna vlaganja v osn. sredstva bodo znašala 2.173.000 dinarjev. Od teh skupnih sredstev bo na gospodarske panoge odpadlo 71,8 % ali 1.561.000 din, na negospodarske panoge pa 612.000 din ali 28,2 %. Predvideni obseg investicij temelji na udeležbi zveznih, republiških, okrajnih in občinskih sredstvih, ter na sredstvih gospodarskih organizacij.

Sredstva za gospodarske investicije se bodo uporabila v tele namene:

- v industriji: za dograditev in opremo kemične tovarne in za izpopolnitev osnovnih sredstev v ostalih industrijskih podjetjih;
- v gozdarstvu: za gradnjo gozdnih cest, mehanizacijo in drugo opremo;
- v gradbeništvu: za mehanizacijo gradenj;
- v prometu: za nabavo tovornih avtomobilov in prikolic;
- v trgovini: za preureditev trgovskih lokalov ter za opremo trgovin in skladišč;
- v gostinstvu: za modernizacijo lokalov in za preureditev drugih poslovnih prostorov, ter za njihovo opremo;
- v obrti: za dograditev obrtnega centra »Oprema« in za druge izboljšave poslovnih prostorov in dopolnitev osnovnih sredstev.

Sredstva za negospodarske investicije se bodo uporabila v tele namene:

- Največ sredstev je namenjeno za gradnjo stanovanj in sicer 377 milijonov, t. j. 4,4 % več kot v preteklem letu. Stanovanjski sklad bo za gradnjo v svoji reži vložil 240.000.000 din. Hitra stanovanjska izgradnja zahteva tudi določene komunalne naprave. V komunalno dejavnost bo v letu 1962 vloženi 117.000.000 dinarjev;
- za dograditev vodovoda bo potrebnih 33.000.000 din. Te naprave so nujno potrebne, da bo preskrba z vodo v Kočevju zagotovljena;
- za modernizacijo javne razsvetljave Rožni ulici je predvideno 900.000 din;
- za pošto tefegrafske naprave je predvideno 8.000.000 dinarjev;
- za gradnjo pokopališča v Kočevju 6.800.000 din;
- za elektrifikacijo podeželja in rekonstrukcije nizkonapetostnega omrežja 39.800.000 din;
- za ureditev kanalizacije v Kočevju 5.000.000 din;
- za razne druge komunalne stroške in vzdrževanje komunalnih objektov 29.000.000 din.

Za šolstvo se bo potrošilo 22.700.000 din investicijskih sredstev in sicer za vajejski dom 16.000.000 in za šolo v Banja loki 6.700.000 din.

V letošnjem letu se bo začel graditi Zdravstveni dom, katerega predračunska vrednost znaša okoli 500.000.000 din. V letošnjem letu pa se bo za gradnjo vložilo okoli 80.000.000 din.

Za telesno kulturo je predvidenih 12.000.000 din.

NEKAJ O OSEBNI POTROŠNJI

Osebnostna potrošnja se bo v letu 1962 dvignila za okoli 10 %. V negospodarskem sektorju se bodo osebni dohodki povečali za 15 %, v gospodarskem pa za 8 %. Na ta način se bodo delno izravnali osebni prejemki med obema sektorjema. Osebnostna potrošnja pa ni odvisna samo od proizvodnih podjetij in njihovih gospodarskih uspehov, temveč tudi od količine in kvalitete uslug, ki jih nudijo: storitvena obrt, trgovina, gostinstvo, obrti družbene prehrane in podobne dejavnosti.

Storitveni obrti bo potrebno posvetiti v naslednjem letu dovolj pozornosti. Obrtni center »Oprema« posluje trenutno v zelo slabih pogojih. Da bo podjetje svoje dejavnosti nemoteno razvijalo in nudilo potrošnikom kvalitetne usluge po čim nižji ceni, bo v letu 1962 dokončalo že začeta dela na ureditvi poslovnih prostorov. Ostala obrtna podjetja kot so: Čevljarstvo, Damsko-frizerski salon, Krojaštvo, Pekarni in Slaščičarna bodo imela olajšane družbene obveznosti, da cena njihovih uslug ne bo bi preveč narasla.

Trgovina je že v preteklih letih močno modernizirala svoje lokale. Da bi nudila prebivalcem čimboljše pogoje in kvaliteto blaga, se bo z adaptacijami trgovin nadaljevalo. Predvidena je preureditev trgovine. »Zeleznina« Kočevje in »Knjižarna« Kočevje. Ostale dejavnosti, kot so obrti družbene prehrane, servis stanovanjske skupnosti itd. bodo morale svoje usluge še izboljšati.

ZAPOSLENOST IN PRODUKTIVNOST

Naraščanje osebne in splošne produktivnosti v gospodarstvu. Z izboljševanjem organizacije dela, mehanizacijo proizvodnih procesov in z uvajanjem sodobnega načina formiranja osebnih dohodkov, računamo v letu 1962 na občutno povečanje produktivnosti. V družbenem sektorju gospodarstva se bo povečala za 13,4 %. Tako produktivnost bo lahko dosežena le s predvidenim povečanjem proizvodnje in racionalizacijo delovne sile.

Sistem delitve osebnih dohodkov po delu bo sprostil odvisno delovno silo, ki se bo zaposlevala v tistih panogah in podjetjih, katerih razvoj je odvisen od povečanega števila zaposlenih.

V letu 1962 se predvideva znižanje števila zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva za 0,7 %. Ni pa tu upoštevana Kemična tovarna, ki bo v letu 1962 šla v proizvodno proizvodnjo. Z upoštevanjem zaposlenih v Kemični tovarni se bo odstotek zaposlenih v primerjavi s preteklim letom povečal za 1,3 %.

KAKO BOMO GOSPODARILI LETOS

Gospodarska politika posameznih industrijskih podjetij mora biti v letu 1962 usmerjena na reševanje problemov tržne orientacije in na postavljanje takih proizvodnih programov, ki bodo trgu najbližji. Da se bo proizvodnja nemoteno razvijala, bo potrebno racionalno izkoristiti obstoječa obratna sredstva, ter skrbeti za povečanje likvidnosti v gospodarskih organizacijah.

Družbeni proizvod se bo v industriji povečal za 12,2 %. Ta porast pa bo lahko še večji, če upoštevamo, da bo Kemična tovarna začela že v tem letu s proizvodno proizvodnjo. Dela na objektih v Kemični tovarni v redu potekajo, tudi sredstva iz republiških in okrajnih virov so zagotovljena. Del sredstev, ki jih je dolžna prispevati komuna, pa bo potrebno združevati v občinskem merilu.

Rudnik rjavega premoga je imel v preteklem letu težave s prodajo premoga in preusmeritvijo iz površinskega na jamski način odkopavanja. Letos bo podjetje z novo separacijo izboljšalo kvaliteto proizvodnje, kar bo olajšalo tudi prodajo. Podjetje mora iskati tudi možnosti plasiranja drobnih vrst premoga, posebno v letnih mesecih.

Letos bo podjetje proizvedlo 167.000 ton premoga, to je za 1 % manj kot v lanskem letu. To količinsko proizvodnjo pa bo doseglo z 20 % zmanjšanjem zaposlenih.

V podjetju »Tekstilana« Kočevje se količinska in vrednostna proizvodnja ne bosta bistveno povečali. Reševati bo treba probleme nabave surovin in prodaje gotovih izdelkov. Z ozirom na nujno potrebno rekonstrukcijo strojnega parka, naj podjetje išče možnosti za nabavo finančnih sredstev v ta namen. Glede obratnih sredstev pa naj podjetje išče rešitev v povečani likvidnosti s hitro izterjavo dolžnikov.

Lesno industrijski obrat Kmetijsko gozdarskega posestva Kočevje bo moral rešiti probleme enakomerne prodaje, posebno šolskega pohištva in lahkih gradbenih plošč. Odjem teh artiklov je sezonskega značaja in to moti redno proizvodnjo. Proizvodnjo v novem obratu luščene embalaže, ki je stekla v septembru 1961 morajo ustaliti. Poskrbeti pa morajo tudi za priprave na rekonstrukcijo iztrošenih strojev.

Podjetje »Itas« Kočevje je v preteklem letu doseglo dobre rezultate. Z 256 zaposlenimi delavci je doseglo 1.020.000 din celotnega dohodka.

OSNUTEK PRORAČUNA ZA LETO 1962

Po predlogu svetov občinskega ljudskega odbora je sestavljen osnutek proračuna občine za leto 1962. V višini 395.293.000 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Od lanskega proračuna je letošnji predlog večji za 47 %. Takšno povečanje je nastalo vsled prenosu pristojnosti iz višjih politično teritorialnih enot na občino, kar je združeno z večjimi izdatki, nadalje se povečuje proračun zaradi povečanja osebnih dohodkov zaposlenih v javnih službah za 15 % (po zakonu o javnih uslužbencih) in zaradi povečanja stroškov drugih javnih služb.

V breme splošne prosvete se izplačujejo: štipendije v višini 8.200.000 din, stroški za vzdrževanje prosvetnih domov 1.900.000 dinarjev, za predvojaško in izvenarmadno vzgojo ter civilno zaščito 2.700.000 in stroški za drugo prosv. dejavnost 1.425.000 dinarjev.

V breme socialnega varstva se izplačuje: razne podpore v višini 12.450.000 din, oskrbnine za odrasle in mladoletnike v domovih 9.000.000 din in za počitniške kolonije predšolskih otrok 1.000.000 dinarjev.

V breme zdravstvene zaštite se izplačuje: za zdravljenje socialno zavarovanih oziroma nepopolno zavarovanih oseb 8 milijonov 560.000 din, prispevek k zdravstvenemu zavarovanju zasebnih kmetijskih proizvajalcev 5.300.000 din, za zdravstveno preventivno službo 6.000.000 din, prispevek za gradnjo zdravstvenega doma in ureditev zdravstvenih postaj 20.000.000 din in ostale stroške zdravstvene službe (sanitarna inspekcija, cepljenje, babiška služba, zdravstveni center) 2.400.000 din.

V breme državne uprave grede stroški za upravo ObLO 75.200.000 dinarjev, za katastrofe 7.123.000 dinarjev in za sodišče 15.430.000. Za financiranje katastra in sodišča bo del stroškov kril tudi ObLO Ribnici.

V breme komunalne dejavnosti naj bi se izplačevali stroški za vzdrževanje parkov in zelenic, javne razsvetljave in drugih objektov komunalnega značaja 13.200.000 din za gradnjo pokopališča 6.800.000 din.

V breme dotacij se predvidevajo sledeči izdatki: za ljudsko knjižnico 2.000.000 din, Pokrajinski muzej 2.000.000 din, center za pospeševanje gospodinjstva 700.000 din, sklad za šolstvo 126.000.000 din, cestni sklad 3.500.000 din, krajevnim odborom za elektrifikacijo 5.000.000 dinarjev in za drugo dejavnost na območju krajevnih odborov 3.000.000 din, društvo 10.000.000 dinarjev in družbenim organizacijam 10.300.000 din in izplačilo odškodnin tuberkuloznih živali 500.000 din.

V breme obveznosti se bodo izplačevale anuitete od najetih posojil za skladišče »Trgoprometa«, za Vajeniški dom, za sancijsko podjetja »Zidar«, za opremo itd. bivšega podjetja »Klas« in še nekatere anuitete za manjša posojila za šole itd. v skupnem znesku 20.178.000 din. Nadalje se bo izplačalo za preživnine kmetom, ki so oddali svoja posestva splošnemu ljudskemu

nega dohodka. Za naslednje leto se predvideva nadaljnji porast celotnega dohodka za 26 %, pri seglo z 20 % manj zaposlenih.

Da bo doseglo omenjene rezultate, mora rešiti probleme pomanjkanja obratnih sredstev. To bo lahko reševalo le s hitro izterjavo dolžnikov in vlaganjem lastnih sredstev.

Poljedelska proizvodnja se bo povečala za 15,5 %. To povečanje je osnovano na sorazmerno nizki proizvodnosti v preteklem letu. Močno povečanje je predvideno zlasti v proizvodnji krmnih rastlin. Proizvodnja bo v glavnem usmerjena na kritje potreb po krmi za živino, zato so predvideni tržni presežki majhni. V živinorejski proizvodnji, ki daje največ tržnih viškov z ozirom na porast stalaža živine in celotne živalske proizvodnje v zadnjih letih, se letos ne predvideva večjega porasta. Vsi napor zlasti v družbenem sektorju, bodo zaradi tega usmerjeni v večjo ekonomiko proizvodnje. Skupni prirast goveje živine bo znašal 919 ton, od tega v družbenem sektorju 677 ton, zadržanem 12 ton in zasebnem sektorju 230 ton.

Pričakuje se povečanje mlečnosti krav v družbenem sektorju od 2692 l na 3000 l po kravi, v zasebnem sektorju pa od 1685

premoženju 1.600.000 din in regres Kmetijsko gozdarskemu posestvu od prodanega mleka potrošnikom 3.000.000 din.

Rezerva v znesku 10.627.000 dinarjev se bo uporabila po potrebi za nepredvidene nujne izdatke.

Dohodki za pokrivanje navedenih izdatkov se bodo formirali iz tako imenovanih »skupnih virov dohodkov« pri katerih je občinski proračun udeležen z 35 % (ostalo pripada proračunom in skladom okraja, republike in zveze). Te dohodke tvorijo: proračunski prispevek iz osebnega dohodka delavcev, dohodnina od kmetijstva, dohodnina od samostojnih poklicev in drugega premoženja, občinska doklada od kmetijstva po obvezni stopnji, občinski prometni davek od alkoholnih pijač po obvezni stop-

litrov na 1690 litrov. Skupna proizvodnja mleka se bo povečala od 78.300 hl na 78.810 hl.

V sadjarstvu bo potrebno v letu 1962 izvajati vse ukrepe za preprečevanje širjenja nevarnih rastlinskih bolezni in škodljivcev. Zato se mora iz sadovnjakov izločiti vse staro okuženo drevje, ostalo sadno drevje pa temeljito očistiti in redno škropiti.

V gozdarstvu se bo skupna sečnja zmanjšala za 2 %. V zvezi s tem se bo zmanjšala tudi blagovna proizvodnja za okoli 2.200 kub. metrov. Pogozdovanje se bo izvajalo na površini 150 ha. Nega mladja, čiščenje, redčenje, melioracijske sečnje in drugo pa na 1750 ha. Predvideno je osnovanje 40 ha intenzivnih nasadov iglavcev in listavcev. Varstvo gozdov se bo izvajalo v vseh gozdovih, kjer se bo pokazala potreba. Iz sredstev za vzdrževanje gozdov bodo porabili za gradnjo gozdnih cest 26 milijonov dinarjev.

V gradbeništvu se predvideva na področju občine Kočevje manj gradenj kot v preteklem letu. Zato je plan podjetja »Zidar« občutno nižji kot realizacija leta 1961. Podjetje »Zidar« bo moralo prenesti svoje proizvajalne sile na gradbišča izven naše občine. Le tako bo lahko realiziralo plan celotnega dohodka podjetja, ki znaša 920.000.000 dinarjev, to je za 1,9 % več kot preteklo leto. Poleg omenjenega mora podjetje rešiti problem pomanjkanja obratnih sredstev.

nji, prometni davek zasebnikov, upravne takse in prometni davek z alkoholnimi pijačami. Od vseh teh virov dohodkov, zbranih na območju občine znaša letos tisti del, ki je dohodek občinskega proračuna (35 odstotkov) 221.444.000 din.

Dalje je občinski proračun v celoti udeležen na:

	din
— posebnih dohodkih	119.268.000
— dohodkih državnih organov	9.000.000
— ostalih dohodkih	23.500.000
— prispevek iz dohodkov gospodarskih organizacij (komunalnih, gostiščih in storitvene obrti)	25.000.000
— prenesenih sredstev iz preteklih let	25.925.000
Letos se bo od vseh dohodkov	

23 milijard za kmetijstvo

Letos in prihodnje leto bo predvidoma investiranih v kmetijstvo v Sloveniji okoli 23 milijard dinarjev. Investicije so predvsem namenjene proizvodnji bekonov, ki naj bi se povečala od 50.000 na 200.000 repov, pitani mladi živini, ki naj bi se povečala od 28.000 na 50.000 glav proizvodnja jaje se bo povečala od sedanjih 20 milijonov na 109 milijonov, perutnine (brojlerjev) od 1270 ton na 3050 ton in perutnine (nesnice) od 120.000 na 530.000 kokoši. Vzporredno pa bodo nadaljevali z organiziranjem mlečnih farm pri večjih potrošnih centrih, mehanizacijo kmetijskih del, nakupom zemlje in agromelioracijami. Precej investicij bo porabljenih tudi za sadjarstvo.

Po realizaciji teh investicij se bo povečal dohodek družbenih posestev od sedanjih 12 milijard na leto na 31 milijard na leto. Vzporredno bi se povečal tudi iz-

voz, ki je znašal lani okoli 2 milijardi 300 milijonov na preko 11,5 milijard dinarjev v letu 1963.

Vse te investicije bodo občutno vplivale tudi na dvig standarda kmetovalcev in na socializacijo vasi. Ni treba posebej poudarjati, da bo zaradi tega postalo kmetijstvo tudi za mladino in ostale proizvajalce vabljiva panoga, kot je sedaj industrija.

Dosedanje ugotovitve o slovenskem kmetijstvu povedo tudi še, da so naše kmetijske or-

To pa bo lahko rešilo s hitrim dostavljanjem gradbenih situacij, ažurno izterjavo dolžnikov ter avansiranjem gradbenih del. Produktivnost se mora še nadalje povečevati z mehaniziranjem gradbenih del, ter prehodom na konfekcijske, polmontažne in montažne gradnje.

Splošno avtoprevozniki podjetje »Avto« Kočevje bo nabavilo več tovornih avtomobilov in prikolic v skupni vrednosti 375.000.000 din. Iz lastnih sredstev po pokrilo investicije v višini 105.000.000 din, ostalo pa od padce na posojila. S temi investicijami bi se dokončno obnovil vozni park.

Z uresničenjem predvidenih investicij bo podjetje doseglo 1 milijardo celotnega dohodka ali za 17,6 % več kot lansko leto. Zaposlenost pa se bo povečala za 9,8 %. Da bo doseglo omenjeni rezultat, mora poskrbeti za racionalno izkoriščanje prevoznih kapacitet, zmanjšati stroške vzdrževanja vozil in povečati likvidnost obratnih sredstev.

Komunalne gospodarske organizacije bodo povečale celotni dohodek za 45,3 %. Ta porast se predvideva zaradi novoustanovljenega podjetja »Komunala« Kočevje, ki je združilo več razdrobljenih komunalnih dejavnosti.

»Elektro« Kočevje bo iz lastnih sredstev in predvidenih posojil investiralo v elektrifikacijo podeželja, rekonstrukcije nizkonapetostnega omrežja in izgradnjo daljnovodov in trafo postaj.

vložilo v posebno proračunske rezervo, ki se letos ne more koristiti 28.844.000 din tako, da ostanejo razpoložljivi dohodki 395.293.000 din. V »posebnih dohodkih« so zajeti tudi še dohodki po odlokih, ki jih je sprejel občinski ljudski odbor na podlagi predlogov zborov volivcev to je:

— dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka delavcev, v višini 2/3 bo uporabljen za financiranje šolstva in 1/3 za gradnjo zdravstvenega doma;

— občinski prometni davek od prometa na drobno nad obvezno stopnjo (od 3 % na 6 %) in

— občinski prometni davek na alkoholne pijače od povečane stopnje na promet naravnih vin od 7 na 20 %.

Le na podlagi teh ukrepov se je omogočilo financiranje javnih služb v občini v taki meri kot to prikazuje osnutek proračuna in s tem zagotoviti njihovo normalno funkcioniranje.

Montažni čolni in hišice

Na šestem Mednarodnem sejmu tehnike, ki bo od 22. maja do 5. junija v Beogradu, bo Kombinat »Sport« iz Beograda razstavljal več zanimivih proizvodov. Čolna »Sport« in »Tu-

rist«, ki ju že serijsko izdelujejo, sta lahka, enostavna in ju boste lahko kupili kompletne ali po delih. Za njuno sestavljanje ni potrebno nobeno posebno znanje. Čoln »Sport« je dolg 3 metre in teži 43 kg in lahko sprejme 3 osebe. Prirejen je za vesla in za motor (»Tomas« iz Kopra). Prilagojen je karoseriji avtomobila Fiat 600 in se ga lahko prevaža na njegovi strehi. Čoln »Turist« je večji, za 4 do 6 oseb, dolg 4,5 m in teži okoli 80 kg. Tudi tega lahko dobite v delih. Čoln »Morska zvezda« je športni za 4 osebe in prirejen za razvijanje večje brzine. Vsi našti čolni se lahko uporabljajo na rekah in na morju.

Kombinat bo razstavljal med drugim tudi vikend hišico, ki bo popolnoma montažna. Ta hišica se lahko kombinira kot dvosobna s kuhinjo in hodnikom, kot trosobna itd. Pomembno je, da se posamezni deli lahko dokupujejo in se tako lahko hišico dopolnjuje, razširja in preureja. Za take hišice bo dajalo podjetje 10-letno garancijo.

Kombinat bo na sejmu predstavil še več svojih novih proizvodov. Med njimi bodo zanimivi vsekator: smučji za hojo po vodi, jadralnica (na kateri se leži in krmarji z nogami), nove drsalke, razni kamp-šotori in drugo. Zal nam za vse te predmete še niso znane cene.

Problem šahistov: prostori

Redni letni občni zbor šahovskega društva Kočevje, ki je bil minul petek, je pokazal, da so šahisti vključeni v tem društvu navzlic nekaterim pomanjkljivostim pri svojem delu, dosegli vidne in lepe uspehe. Zraven ostalih tekmovalcev so prirejali razna meddruštvena srečanja, tako so bili na brzopoteznem turnirju slovenskih mest, ki je bilo lansko leto v Novem mestu, udeležili so se tekmovalca, ki ga je razpisala Gorenjska šahovska zveza. Priredili so in tudi udeležili so se več društvenih tekmovalj. Kritično so ocenili delo šahistov v kočevski občini, to po mnenju šahistov zadnja leta vidno nazaduje in se številni organizirani šahisti zmanjšujejo. Prav zaradi tega bo potrebno podvzeti ustrezne ukrepe, da se poživijo delo šahovskih sekcij. Pred leti je v občini delovalo pet sekcij, sedaj pa še kot organizirana šahovska enota deluje kočevsko društvo. Neraumljivo je to, da so to opustili na Rudniku, ki je bila včasih ena izmed najmočnejših sekcij.

Največji problem za društvo so prostori in teh sploh nima ter je delovanje društva odvisno od gostinskih lokalov. Pri vseh teh težavah pa društvo vedno dobi razumevanje in zadnje leto ga je našlo pri vodstvu delovnega kolektiva Hotela »Pugled« oziroma direktorju tega podjetja tov. Stimcu Antonu, ki je društvu odstopil brezplačne spodnje prostore v gostinskem obratu hotela. Društvo se mu za njegovo razumevanje prav lepo zahvaljuje. Čeravno je v društvu precej mladih ljudi, močno ovira vključevanje mladih ljudi v društvo to, da ne sme šolska mladina obiskovati gostinske lokale. Zraven tega pa se z obiskovanjem gostinskih lokalov pojavljajo škodljive posledice, da se namesto šahiranja preide na kvartirništvo kot je to pojav v kočevski kavarni, da najbolj prizadevni šahisti večkrat tudi vztrajno kartajo. Občni zbor je sprejel več sklepov, ki jih namerava letos uresničiti in namen vseh teh, da se bo delo šahistov izboljšalo.

ŽIVLJENJE IN DELO

Beseda o mladih

V ribniški komuni je 13 mladinskih aktivov. Njihovo delo je po sedmem kongresu zelo razgibano. Pred kratkim je obiskal mladinske aktivne v ribniški komuni predsednik okrajnega komiteja LMS in se zanimal za delo aktivov, njihove uspehe in težave. Marsikje je bil veselo presenečen, posebno na Bregu in v Dolenji vasi.

Aktiv na Bregu je zelo delaven, povprečna starost članov pa je 15 let. Mladinci zelo skrbijo za svojo ideološko politično rast.

Imeli so več predavanj, sodelovali so na raznih proslavah, obiskali so mnoge partizanske kraje itd. Ukvarjajo se tudi s telesno vzgojo, zato so sklenili, da si bodo uredili lastno športno igrišče. Prizadevajo si tudi, da bi dobili mladinsko sobo, kar pa jim bo zaradi pomanjkanja prostorov verjetno težje uspelo.

Med najboljšimi ribniškimi mladinskimi aktivmi je tudi aktiv v Dolenji vasi. Ker je politično delo v tej vasi težko, zasluži aktiv še večjo pohvalo. Pred nekaj

meseci je dobila mladina skromno in neurejeno sobico. Najprej so jo popravili in prebelili in imeli prvi sestanek kar v prazni sobi. Do opreme za sobo so prišli tako, da so se dogovorili, da bodo za ribniški festival postavili mlaj in ga kasneje prodali. To so tudi izvedli in si tako kupili potrebno sobno opremo. Kupili so tudi zavese, šahe, razne druge igre, gramofon s ploščami in drugo. Občinski ljudski odbor jim je podaril ojačevalce in 2 zvočnika, kmetijska zadruga pa televizor. Mladinci bodo pomagali v vasi urejevati otroško igrišče, sebi pa bodo naredili novo odbojgarsko igrišče. Aktiv priredi vsako nedeljo tudi mladinski ples.

Razprava o dvorani

V Dolenji vasi se je sestal širši aktiv vodstev družbeno političnih organizacij in društev na svojo prvo sejo po letni konferenci SZDL. Člani SZDL, LMS,

DPM in krajevnega odbora so razpravljali o razširitvi društvenega prostora nad trgovskim lokalom. Ta postaja pretesen, še posebno takrat, ko pride k TV

oddaji večje število občanov. Člani aktiva LMS že nekaj let skrbno urejajo ta prostor tako, da je postal nepogrešljivo mesto v družbeno političnem življenju Dolenje vasi in okolice. Iz razprave je nastal predlog ljudskemu odboru, naj se soba razširi na sosednje stanovanje. Z manjšimi stroški je mogoče opraviti to adaptacijo.

Prav zaradi tega predloga želimo opozoriti na drugo možnost, ki upošteva sejo sobo krajevnega odbora Dolenja vas nad Krajevnim uradom. Ta prostor služi zborom volivcev in za poročno dvorano 8 do 10 parom letno. Zdravijo posebne funkcije, ki jo ima dvorana, mora biti verjetno stalno praznično urejena itd. Ker je dvorana lepa in svetla, bi bila najbolj primerna za klubski prostor, kamor bi prenesli televizijski sprejemnik, ki bi sprejel večje število obiskovalcev.

Razmislili bi: ali ne bi bodoči zakonski pari sklepali zvez v novi stavbi ljudskega odbora, ki bo urejena še letos v Ribnici, poročno dvorano v Dolenji vasi bi vključili v redno uporabo, nad trgovino pa bi sprostili stanovanjski prostor.

Stroški selitve naj ne bodo ovira.

A. B.

Miha Skvarč 85-letnik

V nedeljo, 25. marca praznuje 85-letnico rojstva Miha Skvarč, upokojeni železniški uslužbenec iz Kočevja. Slavljenec se je rodil na ta dan leta 1877 v Borutu v Istri kot sin železničarja, rojaka iz Dobove na Stajerskem. Kot je to pri železničarskih sinovih že navada, se je tudi on odločil za poklic svojega očeta. Star komaj dobrih 16 let, se je že zaposlil v kurilnici takratnih avstrijskih železnic v Kanfanarju pri Rovinju. Triletni vojaški rok je odslužil pri znanem 87. pešpolku v Puli in se je takoj nato vrnil v železniško službo. V njej je ostal polnih 45 let, od tega je bil 42 let na lokomotivi, večji del kot kurjač, le nekaj zadnjih let je bil strojevodja za premik. Na progi Kočevje-Grosuplje je vozil dobrih 20 let, tako da ob njej pozna vsako drevo, vsak kamen.

Naš slavljenec se je s 30 leti poročil z ženo Marijo, rojakinjo iz Kanfanarja. Iz srečnega zakona je izšlo 9 otrok, 4 sinovi in 5 hčera, od katerih jih živi še 8 in so vsi dobro preskrbljeni, saj je oče Skvarč znan kot dober oče in skrben gospodar. Miha Skvarč je še danes, ko obhaja tako visok življenjski jubilej, pri čvrstem zdravju in zmeraj vedro razpoložen. Pogosto ga vidimo, kako koraka mladeniško

zdravnan po mestu, vedno golo-glav, le v hudem mrazu si pokrije glavo sive lase s kučmo. Vse svoje dolgo življenje ni delal napotja pri zdravnikih, saj je bil le dvakrat resno bolan: leta 1917 se je ponesrečil, ko je na vrhu lokomotive stoječ zadel z glavo v železno konstrukcijo mostu nad železniško progo, tako da je ležal več dni v nezavesti. Ko je ob koncu prve svetovne vojne razsajala po vsej Evropi španska gripa je za to boleznijo zbolel skupaj s svojo 70-letno materjo. Mati je umrla, sin je ozdravel. Prvi zob je zgubil, ko je bil star že 62 let. Da je naš jubilar res čvrstega zdravja, dokazuje tudi dejstvo, da si je še predlansko jesen zadel sam vrečo krompirja, težko 70 kg, na ramo in jo zanesel v drugo nadstropje. Pred dobrimi 5 leti je potoval s tedaj štiriletno vnukinjo Maričko v Zürich v Švici k hčeri na obisk, nekaj let nato pa še v Genovo v Italijo po slovo od hčerke, ki se je izselila v Avstralijo. Očeta Skvarča odlikuje poleg vedrega značaja tudi odličan spomin, zato rad pripoveduje o tem in onem doživljanju iz svojega dolgega življenja, posebno iz službovanja pri železnici, kjer je doživel marsikaj zanimivega. Pa še po eni plati je oče Skvarč Kočevjarjem dobro poznan: v hiši na Trati, kjer je

Voznik pelje les na skladišče LIP v Ribnici

Pred praznikom — občinske konference ZB

V nedeljo, 25. marca, to je dan pred občinskim praznikom, bo v Ribnici občinska konferenca Zveze borcev NOV. Na njej bodo delegati pregledali delo svoje organizacije v preteklem letu in sprejeli naloge za bodoče delo.

Lansko leto je bilo zelo plodno na vseh področjih dejavnosti. Organizacija Zveze borcev je skupno z ostalimi množičnimi organizacijami storila vse, da so bile proslave, ki so bile organizirane v počastitev jubilejnega leta čim lepše. Člani ZB so se proslav, tako lokalnih in republiške, ki je bila 22. julija v Ljubljani, udeležili v zelo lepem številu.

Lani je dobila Ribnica lepa spomenika: pred zgradbo ObLO je bil odkrit spomenik materi z otrokom, ki ponazarja alarm pred sovražnikom, pred vzhodom v ribniški grad pa je spomenik v spomin padlim borcem v NOV iz Ribniške doline. V Ribnici je bila odkrita spominska plošča partizanskemu fotografu XIV. divizije Jožetu Petku, na domu na Travnji gori je bila odkrita spominska plošča prvi Ribniški četi itd.

Lani je bilo veliko storjenega za zdravstveno stanje borcev, tako pri zdravljenju, pregledih itd.

Veliko je bilo narejenega pri uveljavljanju pravic za delovno dobo članov ZB med NOV. Zato zasluži komisija, ki se je ukvar-

jala s temi stvarmi vso pohvalo. Pa tudi za naprej čaka novo komisijo v teh vprašanjih še precej dela.

Delni vzrok, da niso bili doseženi večji uspehi v zgodovinski dejavnosti je tudi v tem, ker je primanjkovalo finančnih sredstev. Predvsem pa se bo treba lotiti tega dela organizirano, to je po naprej določenem načrtu za vsako krajevno organizacijo posebej. V to delo, ki zahteva veliko potrpežljivosti in natančnosti ter resnosti, bi lahko ob času počitnic vključili tudi študente domačine in jih zato primerno nagradili. Materiala, predvsem pisanega o NOV, je precej, katerega pa bo treba še urediti, manjka pa topografske obdelave posameznih krajev. Prav bi bilo, da bi v gradu, kjer ima prostore etnografski ribniški muzej, čimprej dobili tudi prostor za zgodovinski oddelček NOV, kjer bi bil zbran material iz vsega predela občine.

Na konferenci bodo razpravljali tudi o organizacijskih vprašanjih Zveze borcev. Nakazali bodo naloge, s katerimi se bodo morale spoprijeti krajevne or-

ganizacije v tem letu. Z združitvijo manjših organizacij v večje, je moč krajevnih organizacij ZB precej večja, zato bodo tudi lažje kos nalogam v tem letu.

-m

Sodražica pozimi

Iz Kočevske Reke

Člani DPD »Svobode« Kočevske Reke letos že drugo leto obiskujejo v Drami predstave nedeljsko-popoldanskega abonmaja. Vsako leto je 8 predstav. Za posamezne predstave je »Svoboda« nabavila po 30 vstopnic. Da je vstopnice v Drami plačala vnaprej, je dobila posojilo od SZDL v Kočevski Reki. Abonenti morajo plačati abonma in stroške prevoza v štirih obrokih. Posestvo je abonentom omogočilo znižane vožnje.

V nedeljo je bila na sporedu Torkarjeva »Svetloba senca«. Vse prisotne je nedosegljivi igralec Stane Sever s svojo igrjo zelo navdušil. Nepozaben bo ostal kot klovn, kot Švejk itd. Prav nam, ki smo prišli iz podeželja, je s svojimi igrskimi omogočil lepo kulturno popoldne.

Pripomnim naj, da je edini

ali vsaj zelo redek primer, da bi ljudje, ki so toliko oddaljeni od Ljubljane, prav tu našli že drugo leto kulturno razvedrilo. To bi lahko služilo ostalim društvom in krajem za vzgled.

Loški potok v snegu

Ustanovili so družino PZ

Preteklo soboto je bil v ČZP Kočevski tisk ustanovni občni zbor družine Počitniške zveze. Pobudo za ustanovitev družine je dal izvršni odbor Počitniške zveze občine Kočevje. To je hkrati tudi prvi primer, da je bil v nekem podjetju v naši občini ustanovljena družina Počit-

niške zveze. Na ustanovnem občnem zboru (prisostvovali so mu predvsem mladinci in mladinke), so sklenili, da bo družina skrbela predvsem za razvedrilo, izlete, pohode in letovanja svojih članov, ki bodo potem spočiti, vedri in polni novih sil lahko v podjetju več naredili.

Ribniški spominki

Vsem občanom, delovnim kolektivom, ustanovam, članom množičnih organizacij in zadružnikom čestita k občinskemu prazniku 26. marcu

Občinski ljudski odbor Ribnica

Občinski odbor SZDL
Občinski komite ZKS
Občinski odbor ZB
Občinski odbor LMS

Občinski sindikalni svet
Občinska gasilska zveza
Občinski odbor ZROP
Obč. odbor Rdečega križa
ter ostale množične organizacije

Kovinsko podjetje Ribnica

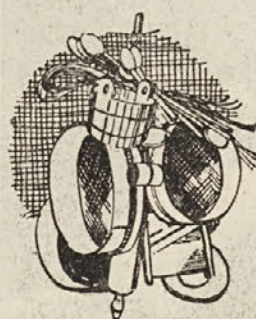
Ob 26. marcu pošiljamo borbene pozdrave
vsem občanom in delovnim kolektivom ter
poslovnim prijateljem z željo, da bi v bodoče
dosegali še večje uspehe

DELOVNI KOLEKTIV

Galanterije

Sodražica

vam čestita ob prazniku ribniške občine
in vam želi še veliko delovnih uspehov

Ob občinskem prazniku
26. marcu pošiljamo tople
čestitke proizvajalcem domače
obrtni kakor tudi kupcem

TRGOVSKO PODJETJE

Suha roba Sodražica

Borbene pozdrave ob občinskem prazniku
pošilja delovnim ljudem

gradbeno podjetje Gradbenik RIBNICA

NAJBOLJŠE ŽELJE IN POZDRAVE ZA OBČINSKI PRAZNIK 26. MAREC POŠILJAMO VSEM POSLOVNIM PRIJATELJEM IN OBČANOM

Delovni kolektiv podjetja

Smreka

Loški potok

Udeležencem NOV in vsem delovnim ljudem pošiljamo tople
pozdrave ob 26. marcu

Okrajni zavod za socialno zavarovanje
podružnica Ribnica

Pionirski kotiček

Prvič v tovarni

V petek opoldne so se prebivalci našega mesta začudeni ozirali v dve veliki skupini pionirjev, ki sta veseli hiteli proti železniški postaji.

Bili smo res veseli in komaj smo čakali, da nas bodo sprejeli v Tekstilano, tovarno sukna. Tovarno od znotraj ni videl od nas še nihče. Zato si lahko mislite, kako smo bili nestrpni. Sprejel nas je mlad tovariš tehnik. Lepo nam je razložil, kako nastane iz volne blago. Rekel je, da nam v prostorih tovarne ne bo mogel dosti razlagati, ker stroji ropotajo in ga ne bi slišali. Najprvo smo šli v predilnico. Ogromni stroji pridno predejo, navijajo in sukajo prejo. Kar strmeli smo od začudenja.

Se bolj smo bili presenečeni, ko smo gledali v drugem oddelku tkanje blaga. Da ste videli urne čolničke, kako so švigali sem in tja med vrstami nitk. Pred našimi očmi je rastlo lepo blago za ženske obleke in odeje za postelje. Tovariš nas ni mogel spraviti dalje. Kako radi bi še to gledali pa smo morali naprej.

Videli smo tudi pralnico in sušilnico blaga. Nazadnje smo s prstom pogladili ogromne kope zloženega blaga in odej mehkih kot kožušček mlade mucke.

Poslovili smo se od delavk in tovariša tehnika ter hiteli v šolo.
Alenka Ožura
III. b. šola Mirka Bračiča

Prifarski šolarji imajo dobrega šoferja

Vsej javnosti je znano, da se učenci iz oddaljenih krajev, tako iz osilniškega in banjaloškega konca že drugo leto z avtobusom prevažamo v šolo. Do Novega leta smo imeli slaba vozila, odleja pa se vozimo v lepem, prostornem in ogrevanem avtobusu. Novo vozilo smo učenci vzljubili in ponosni smo nanj, še bolj ponosni pa smo na našega šoferja, ki ga vsi imenujemo kar po domače »striček«. Dobro se razumemo z njim in imamo ga radi. Zakaj pa tudi ne! Poslušajte!

V torek zjutraj (27. II. 1962) je zapadlo mnogo snega. Avtobus Brod-Ljubljana je prišel do Krkovega in se nato vrnil. Iz Osilnice pa ga sploh ni bilo. Rečanje je obstal v Novih selih. Pluga je odmetavanje snega ni bilo. Iz Banja Loke smo se učenci, ki se sicer vsak dan vozimo s šolskim avtobusom, odpravili peš in prišli do Novih sel. Tam smo že od daleč zagledali naš avtobus, ki ga upravlja

tovariš Ofak Jože. Čeprav je bil sneg velik, je le prišel. Šolarji smo se mu smilili, pa se je potrudil. Imamo šoferja z junaškim srcem, ki se ne ustraši velikega snega. Brez zaščitnih verig na kolesih je varno pripeljal učence iz Osilnice in po nevarnem Colnarskem klanecu prišel tudi po nas v Nova sela. Tako požrtvovalen pa ni bil prvič. V jesenskih nalivih, ko je Kolpa narastla in zalila cesto, se

ni ustrašil vode, temveč je pogumno pripeljal učence v šolo, da nismo zamudili pouka. Svoje delo in dolžnosti do skupnosti in nas otrok jemlje nadvse resno in nam s tem daje dober zgled.

Vsi se mu za požrtvovalnost najlepše zahvaljujemo in mu želimo srečno vožnjo še naprej.

Simončič Marija,
Osn. šola Vas-Fara

Za občinski praznik 26. marec čestitamo
vsem občanom

Lesno industrijsko podjetje Ribnica

Poslovnim prijateljem in vsem delovnim ljudem želi prijetno
praznovanje občinskega praznika kolektiv

mizarskega podjetja

HRAST

Dolenja vas

Filmi za oddaljene kraje

Na pobudo Občinske zveze Svobod in prosvetnih društev je bila imenovana pri občinskem komiteju ljudske mladine v Kočevju konec preteklega leta filmska komisija. Njena naloga je bila, da bi poskrbela za zabavo mladine (pa tudi odraslih) v oddaljenih krajih, kjer nima mladina nobenega razvedrila. Konec preteklega meseca je ta komisija sklenila s podjetjem Vesna film iz Ljubljane pogodbo, da dobi vsak teden po en celovečerni film, za uporabo ka-

terega plačajo po 1500 din na dan. Te filme vrti komisija potem v Podpreski, Strugah in Koprivniku. Stroške za nabavo in prikazovanje filma krije komisija delno z vstopnino (50 din na osebo), delno pa s prispevki Občinske zveze Svobod in prosvetnih društev. Komisija ima z Vesna filmom sklenjeno pogodbo za dobavljanje filmov do junija. Če bo v teh krajih interes za prikazovanje filmov, bodo pogodbo še podaljšali.

Dramska revija 1962 v Ribnici

Občinski svet Svobod je organiziral v okviru občinskega praznika

»DRAMSKO REVIZIJO 1962«

V sredo, 21. 3. 1962 ob 20. uri

Kulturno prosvetno društvo »Slemen« Sv. Gregor
komedijo

»MICKI JE TREBA MOŽA«

V soboto, 24. 3. 1962 ob 20. uri

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Ribnica
dramo

»VI, KI NAS SODITE«

V sredo, 28. 3. 1962 ob 20. uri

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Jurjevica
komedijo

»POROČIL SE BOM S SVOJO ŽENO«

Vse tri prireditve bodo v domu TVD Partizan Ribnica

V nedeljo, 1. 4. 1962 ob 19.30 v SODRAŽICI

Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« Ribnica
dramo

»VI, KI NAS SODITE«

Edina zimska prireditev

ObLO je nudil vso pomoč članom organ. ZB

TVD Partizan Kočevje je organiziral smučarski tečaj vendar snežne razmere niso dovoljevale, da bi se ta redno vršil. Trajal je le dva popoldneva. Tudi sanjsko tekmovalstvo smo imeli namen organizirati, pa nam je tudi to spodletelo s snegom v vodo.

Sneg, ki je zapadel pred kratkim — upajmo, da je to zadnja pošiljka — nam je le omogočil, da smo lahko izvedli majhno smučarsko prireditev. Tudi to smo morali organizirati na hitro saj bi nas lahko še ta prevaril.

Moramo priznati, da udeležba ni bila pohvale vredna in da ni bilo kvalitete. Krivda v tem je le-ta, da nam letošnja zima ni dovoljevala večjega razmaha v rednem treningu in vadbi.

V slalomu so se dobro izkazali pionirji: Hočevar Borut, Putrih Mišo, Struna Dušan, pri mladincih pa Jerše Zmago. Slednji je dosegal najkrajši čas proge in tudi prvo mesto v svoji kategoriji. Med člani je bil najboljši Čuk Ferdo, kateri je pokazal, da je na smučeh res doma.

Rezultati prvih treh — skoki:
Pionirji:
1. Klarič Marjan
2. Resman Tone
3. Gornik Franc
Mladinci:
1. Mlakar Stane
2. Bižal Dušan
3. Resman Jože

Rekordni rezultati

V petem kolu so bile do sedaj odigrane tri tekme, ki so se vse končale z zmago favoritov. Kommet je v petek 16. marca osvojil 2 točki proti Itas I in postavil dober rezultat 4.329 proti 3.871 podrtih kegljev. V soboto 17. III. je moštvo KGP premagalo Rog z 4.437 proti 4.238 kegljev. Ekipa KGP je pa, čeprav je bila oslabljena, podrla za naše razmere rekordno število kegljev, saj znaša povprečje 739 kegljev na moža. V torek 20. III. pa je Merkur

NK »SLAVIJA« (VEVČE) : NK KOČEVJE 1 : 1

20. marca je bila odigrana na zasedenem igrišču v Kočevju zaostala prvenstvena nogometna tekma med »Slavijo« iz Vevč in Kočevjem. Končala se je neodločeno 1 : 1. V tej tekmi so naši nogometaši zopet dokazali, da se želijo potruditi za čim boljše uspehe. Z malo več sreče napadalcev bi lahko tudi zmagali, vendar je že neodločen rezultat tudi velik uspeh proti boljšemu nasprotniku. Pohvaliti moramo celotno obrambo, med tem ko bo potrebno več trenirati kandidate, ki bodo igrali v napadu.

V nedeljo 25. marca bo v Kočevju prvenstvena nogometna tekma med »Svobodo« iz Kisovca pri kateri želimo, da bi bili nogometaši Kočevja čimbolj uspešni in vabimo ljubitelje nogometa na tekmo.

DOLENJA VAS
Umrila je: Hočevar Marija, preužitkarica iz Rakitnice 23, stara 82 let.

DOBREPOLJE
Umrila sta: Mohorič Matevž, upokojenec iz Ponikev 83, star 81 let in Marolt Frančiška, delavka iz Vidma 22, stara 48 let.

ČESTITA
Dragemu očetu Francu Debeljaku iz Rudnika, čestita za 70. obletnico in mu kliče še na mnoga leta!
Hčerka z družino

ČESTITA
Dragi ženi Mariji Kužnik iz Šalke vasi 92 želi vse najboljše za dvojni praznik
Mož France

ČESTITAJO
Stanku Berlanu iz Kočevja čestitajo za srečni dogodek
Priatelji.

ČESTITAJO
Dobri tovarišici Mariji Mrzel, uslužbenki krajev, urada Vas-Fara, želimo vse najboljše za rojstni dan — predvsem še vrsto zdravih let.
Družina Škvarč in mama.

ČESTITAJO
Svoji dragi boterici Mariji Mrzel iz Vas-Fare želimo vse najboljše k prazniku, predvsem pa mnogo sreče v prihodnje Andrejček, Jurček, Igor in Iztok z mamico in očkom.

»NOVICE« — glasilo SZDL občin Kočevje in Ribnica. Izdaja in tiska CZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Peter Šobar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14-a, telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polletna 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2.000 dinarjev oziroma 3 ameriške dolarje. Tek. rač. 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

Člani:
1. Čuk Nande
2. Hočevar Janez
Najdaljši skok dneva je dosegel mladinec Mlakar Stane. Dosegel je 217 točk s skoki 16, 16,5 in 17 metri. To je za pogoje v katerih vadimo oz. smo vadili kar lep uspeh.

Na tem tekmovalstvu sicer nismo videli daljav kakršne smo jih videli pred tremi leti. Upamo pa, da nam bo prihodnja zima kaj bolj naklonjena in, da bomo s tem mladim kadrom takrat kaj več dosegli.

Gledalcev je bilo okoli tristo in mislimo, da jim je bila prireditev všeč.

T. D.

RAZPIS

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Kmetijski zadrugi Kočevje razpisuje naslednja delovna mesta

- POMOŽNEGA FINANČNEGA KNJIGOVODJA
- MATERIALNEGA KNJIGOVODJA

Za navedena delovna mesta je potrebna praksa v knjigovodski stroki. Pismene ponudbe pošljite do 31. marca 1962 na upravo zadruge. Nastop službe možen takoj. Informacije po telefonu 268.

NK KOČEVJE : NK ZAGORJE 2 : 2

V nedeljo 18. marca so nogometaši Kočevja gostovali v Zagorju.

Kočevski nogometaši so se zavedali, da igrajo z močnejšim nasprotnikom, saj je Zagorje na vrhu lestvice, Kočevje pa na zadnjem mestu. Zagorjani so bili pripravljeni na zmago. Toda »žoga je okrogla«. Začela se je prava prvenstvena borba, v kateri sta se spoprijela Zagorje za prvo mesto, Kočevje za ostanek v ligi. Nogometaši Kočevja so igrali tako, da se ne da opisati. S hitro, koristno in nadvse borbeno igro so že v prvem polčasu dosegli dva gola. Gledalci so že zapuščali igrišče, sodnik je pogledal na uro, bilo je le še 30 sekund do konca, ko se je znašla žoga drugič v mreži vratarja Kočevja.

Vsem igralcem moramo dati vse priznanje, ne samo za odlično igro, ampak tudi za discipliniranost med tekmo.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA KOČEVJE — ELEKTRO-STROJNI OBRAT

IZVRŠUJE

v svojih delavnicah velika popravila vseh vrst črpalk, kompresorjev in njih montažo ter previtje elektromotorjev nizke in visoke napetosti. Usluge se vršijo hitro in solidno. Zahtevajte informacije. Naročila sprejema Rudnik rjavega premoga Kočevje — elektro-strojni obrat.

Gibanje prebivalcev

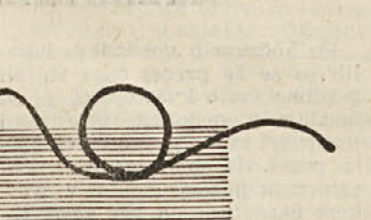
Obvestila
Sporodi
čestitke
Mali oglasi

jo vrne proti nagradi na upravi »Novic«.

PRODAM
Prodajam dobro ohranjen moped »Tomas« — Novak Ivan, Kočevje, Tomšičeva 4.

OPRAVIČILO
Tovarišu Andreju Pirnatu iz Kočevja se opravičujem za žaljive besede, ki sem jih izrekel proti njemu v gostilni Kmet v Kočevju dne 13. II. 1962.
Zegarac Spiro — Kočevje

PRODAM
Prodajam enonadstropno stanovanjsko hišo z dvema stanovanjema in dvema lokaloma, primerna za obrtnika. Kočevje, Trg svobode 18.

JADRAN KOČEVJE: 23. do 25. marca francoski film »Zveri so spuščene«, 28. in 29. marca bolgarski film »Prva ljubezen«, 30. marca do 1. aprila jugoslovanski film »Karolina Reška«.

SVOBODA RUDNIK: 24. in 25. aprila ameriški barvni film »Tobi Tajler«, 31. marca in 1. aprila jugoslovanski barvni film »Carjeva nova obleka«.

SVOBODA STARA CERKEV: 24. in 25. marca ruski film »Don Kihot«, 31. marca in 1. aprila kitajski film »Belolaso deklet«.

RIBNICA: 24. in 25. marca jugosl. film »Kočija sanj«, 26. marca v počastitev občinskega praznika jugoslovanski film »Partizanski dokumenti in partizanske bolnice«, 31. marca in 1. aprila japonski CS film »Smrt na Pacifiku«.

SODRAŽICA: 24. in 25. marca ameriški film »Bagdadska sirena« (za naprej nam kino ni dostavil programa).

LOŠKI POTOK: 25. marca ameriški film »Ulica Friderik 10«, 1. aprila nemški barvni film »Planet smrti«.

VELIKE LAŠCE: 24. in 25. marca ameriški barvni CS film »Tarzanova največja pustolovščina«, 31. marca in 1. aprila ameriški barvni CS film »Sliskarka modelov«.

DOBREPOLJE: 24. in 25. marca ameriški barvni CS film »Obračun na Atlantiku«, 28. marca ameriški film »Grand hotel«, 31. marca in 1. aprila italijanski barvni CS film »Herikules in Lidijska kraljica«.

PONIKVE: 29. marca ameriški film »Grand hotel«.

KOČEVSKA REKA: 24. in 25. marca francoski film »Rdečelasa Julija«, 31. marca in 1. aprila angleški film »Pot v visoko družbo«.

PREDGRAD: 24. in 25. marca ameriški film »Nekateri so za vroče«, 31. marca in 1. aprila italijanski barvni film »Avanture Kazanove«.

BROD NA KOLPI: 24. in 25. marca ameriški barvni film »Osvajalec« (Džingiskan), za naprej pa nam kino ni dostavil programa.

Na letni konferenci ZB občine Kočevje, ki je bila 14. marca je bilo prisotnih 64 delegatov in 11 gostov. V poročilu in razpravi so ugotovili, da je ZB v lanskem letu delala aktivno po raznih vprašanih dela in se ni omejevala samo na svoje notranje probleme. Čini ZB so bili aktivni v vseh družbenih organizacijah in tako dali svoj del za napredek komunke. Budno so spremljali tudi vsa politična dogajanja, kar je za vse borce popolnoma razumljivo, ker so sami dovolj občutili vse gorje v času druge svetovne vojne.

V poročilu je bilo navedeno, da je v organizaciji ZB 2200 članov. Pri občinskem odboru je bilo šest komisij, od katerih je bila najbolj delavna komisija za

skrb in priznavanje delovne dobe članom, saj je imela 16 sej v preteklem letu in obravnavala okrog 500 vlog članov ZB.

Poleg tega dela je komisija posvetila vso skrb tudi zdravstvenemu stanju članstva. Na zdraviljenje je bilo poslanih 142 članov in v bolnico 16. Veliko pomoč in polno razumevanje je imel do članov organizacije Občinski ljudski odbor, ki je nudil materialna sredstva za priznavalnine in oskrbo članov ZB.

V lanskem letu je umrlo 34 članov. To je precej visoka številka, ki kaže na to, da je zdravstveno stanje članov slabo. Posledice prestanega trpljenja ču-

tijo vsi borci.

Organizacija ZB skrbi še za 58 otrok padlih borcev, ki so pošolani in v učenju po gospodarstvenih organizacijah. Vsi otroci so materialno preskrbljeni.

Na konferenci so obravnavali še celo vrsto drugih vprašanj. Prekvalifikacijo članov, študij itd. Posebno poročilo je bilo dano o delu sekcije internirancev, ki dela aktivno. Prijateljsko srečanje in izlet na Rog je lanske leto lepo uspel.

V razpravi so delegati in gostje iznesli še vrsto dobrih in slabih strani, katere se ugotavljajo po krajevnih organizacijah. Vse organizacije ZB se bodo še naprej odločno borile za napredek naše komunke z aktivnim delovanjem vseh svojih članov. Dobra povezanost z ostalimi organizacijami bo rodila še večji uspeh v delu.

Na kraju razprave so izvolili predsedstvo občinskega odbora, ki bo vodilo delo med zasedanji in nadzorni odbor.

RAZPIS

Komisija za sklepanje delovnih odnosov pri Kmetijskem gozdarskem posestvu — Delavnica Breg, Kočevje razpisuje

prosto delovno mesto

KVALIFICIRANEGA AVTOELEKTRIČARJA

Družinsko stanovanje preskrbljeno. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Nastop službe možen takoj. Prošnje za sprejem na delovno mesto nasloviti na KGP — Delavnica Breg, Kočevje.

Družinski tednik

Ste že porazdelili delo v družini?

Danes ne moremo več zahtevati, da bo mati potem, ko je izpolnila svoje družbene dolžnosti, sama opravljala še vsa gospodinjinska dela. Če moramo porazdeliti dela v družini šele uvesti, nas bo to stalo nekaj potrpežljivosti, vendar gospodinja nikoli ne sme misliti, da bi sama bolje in hitreje opravila. Pogovoriti se je treba z vsemi člani družine, kakšno dolžnost bi lahko kdo prevzel v gospodinjstvu. Od malih otrok gotovo ne bomo zahtevali, da bodo cepili drva, nosili težka bremena po stopnicah, pomivali okna itd. Prav lahko pa pridno pomagajo pospravljati drva, ko nam jih je žagar prežagal, pa čeprav po eno poleno in se nam motajo pod nogami. Ne odpravljajmo otrok, kadar nam hočejo pomagati z nepotrpežljivostjo: »Pojdi mi izpod nog, v samo napoto si mi, bom sama hitreje odpravila« itd. Če bomo tako pokazali svoje nerazumevanje za njegovo pomoč, čeprav malo — a prisrčno, bo morda še kdaj poizkusil, pa ne velikokrat več. Ugotovil bo, da lahko tudi drugače porabi svoj čas. Ko bo res zmožen pomagati vam, pa se njemu ne bo več ljubilo.

Se nekaj bi omenili v zvezi z otroki. Otroke pošiljamo po opravih vsak dan približno ob istem času, ali, ko pride iz šole, po kosilu itd. Tudi otrok si porazdeli svoj čas za igro in učenje in »prosti čas«. Zato ga ne bomo pošiljali po opravih, kadar se uči, ker je to njegova poglavitna naloga. Pa tudi potrebujejo otroci dosti več časa kot odrasli, da ponovno zberejo misli za učenje. Prav tako pa jih neprestano ne trgajmo od igre, ker s tem pokažemo le svoje nerazumevanje in svojo nenarčnost in pozabljenost.

Delitev dela med otroci in materjo ne sme sloneti na starem pojmovanju, da so v gospodinjstvu »moška in ženska« dela. Včasih je smatral mož, da se njemu spodobi kvečjemu pripravljati kurjavo. Toda to je bilo takrat, ko so smatrali tudi ženo za nesposobno, da bi opravljala delo, ki je v zvezi z njego-

pri večernem umivanju sam opere svoje nogavice iz nylona, da ne bo jutraj obul umazanih. Seveda so še slučajji, ko grede otroci ob sodobnih kopalnicah s toplo in mrzlo vodo — umazani spat! Tako kot ostali člani družine se mora sezuti pred domačimi vrati tudi otrok, da ne bo nosil blata v stanovanje. Če bo pomagal čistiti stanovanje, bo že znal ceniti delo in bo še sam skrbel, da ne bo brez potrebe mazal! Tudi si mora znati očistiti čevlje. Lahko pa prevzame sploh skrb za čiščenje čevljev vsem članom družine (v celoti vzame snajenje več parov nankrat manj časa, kot če bi vsak snajil svoje čevlje posebej). Otroci lahko pomagajo pri pospravljanju stanovanja. Naučimo ga, da bo znal sistematično pomesti sobo ali po vseh kotih čistiti s sesalcem, pospraviti mizo po jedi itd. Če prvošolček naj se navadi sam postiljati svoje posteljico. Ze zato mora biti ležišče enostavno brez nepotrebnih »okrasov« v obliki blazin, nacičkanih lutk itd. Otroci lahko pomagajo tudi pri pripravljanju večerij. V začetku bodo sicer počasni, počasi pa se bodo pri takih drobnih delih navadili ceniti čas in kvaliteto dela. Dobili bodo tudi veselje in nas ob posebnih dnevih presenetili s skrbno pripravljenimi jedili. Ne skoparimo s pohvalo!

Težko bi sestavili spisek vseh del, ki jih pri hiši lahko opravijo otroci, ker je to odvisno od njihove starosti, duševnega in telesnega razvoja in ne nazadnje tudi od posebnih nagnjenosti k temu ali onemu delu. Upoštevati pa moramo, da so na prvem mestu njihove dolžnosti do šole. Če se otrok težko uči in ga učenje zelo utruja, bomo predvsem skrbeli, da se ob svojem kratkem prostem času dobro spočil. To naj bi veljalo tudi za podeželske šolske otroke. Oddaljenost od šole, slabša stanovanja, manj časa za učenje, težka kmetijska dela, to so činitelji, ki vplivajo na kvaliteto njihovega učenja.

Smotrna in pravična razdelitev dela v gospodinjstvu je dokaz, da vlada v družini medsebojno razumevanje in spoštovanje.

Iz Dolge vasi

Dolga vas je res dolga. Pol ure hoda imaš po njej. V njej je veliko hiš in ljudi, ki nikjer ne najdejo razumevanja. Ze večkrat smo prosili, da bi dobili trgovino in gostilno, pa je vse skupaj zaman!

Pred vojno je imela Dolga vas štiri gostilne in dve trgovini. Zdaj si pa v vasi ne moreš kupiti kofke, ne cigarete in ne soli. Za vsako majhno stvar moraš iti v Kočevje ali pa v Livold, ki je veliko manjši kot Dolga vas, pa ima trgovino in gostilno.

OBVESTILO

Podjetje komunalnih dejavnosti »Komunala« Kočevje obvešča cenjene stranke, da ima stalno na zalogi večje količine

- betonskih kanalizacijskih cevi vseh profilov
- betonske zidne votlake vseh vrst
- betonske rapid nosilce in polnilce
- talne in pokrovne betonske plošče vseh dimenzij
- montažne nadokenske in nadratne preklade in police

Delamo tudi po naročilu!

Vse nadaljnje informacije nudi podjetje komunalnih dejavnosti »Komunala« Kočevje, Tomšičeva ulica 8, tel. 269. Za Vaša naročila se priporočamo!

JOSIPINA CIRK — osemdeset let dela

Kdo ne pozna v Kočevju, ali ni slišal za tovarišico Cirk Josipino, pridno in poštovno aktivistko OF ter mater naprednih otrok Stojana, Milana, Vere in Zdenke. V sredi marca bo slavila v ožjem družinskem krogu v Žužemberku 80 let svojega življenja in dela. Rojena v tem partizanskem kraju v Suhji Krajini, jo je pot zanesla tudi v Kočevje, kjer je posvetila največ življenja in tudi dela za našo stvar. Prekmurcu je izgubila moža in zato je bila prepuščena sama sebi, skromni pokojnici, vendar pa ni nikoli obupala. Vedno je bila napredna. Vse svoje otroke je vzgojila v napredne in zavestne ljudi, ki so zavzemali in še zavzemajo vidne položaje ter prenašajo v svoje delo vso vedrino, zavednost, poštovitost in borbenost, ki jim je vcepila naša jubilatka. Posebno v letih pred drugo vojno je mnogo pripomogla do uspešne borbe naprednih Slovencev na Kočevskem, ko je podpirala naše ljudi v borbi proti nadutim Kočevarjem — hiterjancem.

Večkrat jo je tudi takratna predprilaska oblast šikanirala, večkrat je imela v svojem stanovanju preiskave, ker so se v njenem stanovanju zbirali napredni ljudje Kočevske. Ko je nastopila vojna, pa je tokoj stopila na našo stran in je imel pokojni narodni heroj Šeško sestanke ter tudi javko. V njenem stanovanju se je zbirali tudi razni material za naše borbe. Tako je kmalu postala njena pomoč OF znana tudi sovražniku in njihovim hlapcem, ki so jo začeli šikanirati in končno tudi zaprli ter jo aretirali in poslali v Nemčijo v taborišča. Povsod je bila pogumna, dajala pogum

ženam in nikoli niti pred raznimi nemškimi sramotitvami. Ko je morala celo delati v neki tovarni, je poskušala, da je čim bolj škodovala in uničila mnogo materiala. Zavedala se je, da le na ta način tudi pomaga naši stvari. Tudi druge je učila, da so jo posmehovali. Ko se je vrnila ob koncu vojne v domovino, je zbolela, vendar, ko je našla dom uničen, je ni strlo, spet je zavila roke in pomagala v povojnem delu pri AFZ, potem pa se naselila v svojem rojstnem kraju Žužemberku pri svoji hčerki Veri, enako zavedni in borbeni aktivistki. Ob njenem visokem jubileju se je spomnilo tudi v Kočevju in ji želimo še veliko zdravih in zadovoljnih dni, ob enem pa se ji tudi zahvalimo za vse, kar je dala naši stvari na Kočevskem.

Tratar Marjan-Uč

Dobrepoljska dolina pozimi

Jugovzhodno od Ljubljane se razprostira slikovita dolenska pokrajina — Dobrepolje. Po dolini se vijejo bele ceste, prikupne vasice in samotne kmetije se stiskajo ob parobkih šumečih gozdov. Ta prijetna dolina sedaj

mirno počiva pod hladno odejo snega, toda ne mirujejo pa delovni ljudje.

Tihе vasice ob večerih dremlejo v debelem snegu. Povsod je mirno, le kdaj pa kdaj odjeknejo po vaseh laježi psov, ki prejaajo to nočno tišino.

Toda vse bolj živahno je po kmečkih hišicah, kjer se vsak večer zbirajo vaščani ob topli peči in hitijo izdelovati zobotrebce. Stare mamice in dedki najraje sedijo na zapekih in pripovedujejo dogodivščine iz mladih dni. Topla peč se kaj hitro napolni z radovednimi otroki. Tako se ob mrzlih zimskih večerih zabava dobrepoljska mladina in tudi stari ljudje. S to domačo obrtjo si je marsikateri Dobrepoljec olajšal in izboljšal življenje.

Toda kljub temu ta domača obrt ne zadosti potrebam vseh domačinov. Večina dobrepoljske mladine in tudi odraslih se vsak dan vozi z vlakom v službo v Ljubljano in druga bolj razvita središča. Čeprav je zraslo nekaj obratov in podjetij, toda potrebe prebivalstva so čedalje večje.

Eno izmed precej razvitih podjetij je Apnenica Dobrepolje. Tu je zaposlenih 35 delavcev, pretežno domačinov. To podjetje nudi svojim oddelcem kvalitetno apno, katero je že od nekdaj slovelo za najboljšo apno v Jugoslaviji. Svoj obrat je še razširilo in gradi novo apneniško peč, ki je že v zaključni fa-

Uspehi so nihali

Smo na višku gledališke sezone, z delom na tem polju pa nismo visoko. Sezone bo prej konec, kot bo doseženo povprečje gledališkega ustvarjanja v zadnjih letih.

Ko bolj podrobno iščemo vzroke temu zaostanku, naletimo vedno na isti refren: Ni igralcev! Od časa do časa se to menja in se pravi: Ni režiserjev!

Eno in drugo je obstajalo in še obstaja, kar moti redno delo. V zadnjih desetih letih so se razmere menjavale. Uspehi posameznih sezon so nihali zelo različno. Predstave so bile različno opremljene, nekatere razkošno, druge skromno. Največ jih je bilo siromašnih v vseh

ozirih. Zasedbe vlog niso bile vedno v skladu s potrebami prikazanih gledaliških del. Večina dela okoli igranja je bilo organizirano kampanjsko. Vsak režiser se je boril za zasedbo v svojem komadu. Iskal je in zbiral igralce in igralke več ali manj uspešno. Taki so bili tudi rezultati. O standardnem osnovnem ali železnem ansamblu ne moremo govoriti za vseh 10 let nazaj. Če je enemu režiserju uspelo zbrati 30 do 40 sodelujočih v enem komadu, je drugi komaj zlepil 5 do 8 ljudi.

Neredno prihajanje na vaje (rajši seveda v kavarno) in še druge slabosti so ovirale delo. Zato je vsa težina dela ostala na dveh ali treh ljudeh, kar je tudi še danes.

Za stanovanje gre

»Ovce in kokoši mi je vrgel iz hleva. Drva ne bom smel pripeljati domov. Gnoj moram takoj spraviti na njivo in svojega sena mi ne pusti prodati,« je razlagal pred poravnalnimi svetom. Njegova žena, ki je pripeljala s seboj tri majhne otroke, je že pozkušala s precejšnjim hrupom spraviti v tek tisto žensko grozno orožje — jezik. Poravnalni svet, ki si je nabral pri delu že precej izkušnje, ji na srečo ni dal besede.

Kočevsko gledališče nima v svojem jedru in mu do sedaj ni uspelo zgostiti in pridobiti ter obdržati 15 do 20 stabilnih igralcev, ki bi bili z vsem srcem predani boginji Taliji.

V zadnjem desetletju se je okus publike zelo spremenil.

Mi smo zanemarili delo z mladino! Opirjali smo se hitrejših in včasih lagodnejših rešitev. Krpali smo vrzeli v ansamblu z neprimernimi zaplatami. Celo tako daleč smo šli, da smo rajši razpustili prosvetno organizacijo, ki je bila ena najbolj delavnih na Kočevskem, kot da bi v vodstvu izmenjali generacijo.

Res je tudi, da je v zadnjih dveh letih opaziti večje gibanje, ki kaže prebujanje v novo življenje v tej prelepi vrsti umetniškega udejstvovanja. Mogoče se bomo le premaknili z mrtve točke — v svetle zarje uspehov — in tega si vsi želimo!

Tomšič Andrej: KURIR BRANKO

NADALJEVANJE

»Počakaj jih tu in jim reci, da smo pri žagi. Tu bomo počivali. Jaz bom malo pogledal okrog,« je prvi spregovoril Branko.

»V redu!«

Vinko je sedel na rob kolovoza in počakal kolono, ki je šla za njima, Branko pa je pospešil korak in skoraj izginil v jutranji sivini.

Odkar je prišel iz bolnice, je bil Branko ves drugačen. Postal je tih in zamišljen, nič več ni bil razigran in otroško nagajiv kot nekoč. V bolnici je videl toliko ran in vsak hip se je plazila smrt okoli barak. Tam se je spoprijatelj s težko ranjenim Gorenjcem Milanom. Vse dneve, dokler se je zdravil, je predsedel ob njegovi postelji, ker Milan ni mogel vstati, tako, da so jima ranjenci rekli »Deteljica«. To je veljalo posebno za Branka, ki je lahko hodil in se gibal v ozkih mejah bolnice. Ko je Milan umrl, je Branko hodil okrog kot izgubljen. Ves nemiren ni vzdržal na enem mestu več kot nekaj minut in čeprav je bil pogovor še tako zanimiv ali radijski program še tako zabaven, Branka ni zadržal. Nemirno je taval okrog in vsak dan nadlegoval zdravnika ali upravnico bolnice, naj ga pustita nazaj v brigado. To pa med ofenzivo ni bilo mogoče in čeprav se mu je rana dobro celila in ni čutil več skoro nikakih bolečin, je vendar moral ostati v bolnici cele tri tedne.

Po prihodu v brigado se najprej ni prav znašel in čeprav je v brigadi imel nešteto prijateljev in znancev, je ostajal vedno raje sam. V sebi je premeleval Milanovo smrt, svojo mladost, ki jo ni bilo, mislil na padlega očeta, na mater, brate in sestre, od katerih ni imel nikakih vesti.

Potem je v brigado prišel Vinko. Mlad, vedno nasmejan, še napol otrok, je Vinko povsod sejal smeh in šale. Vinko je kmalu iztrgal Branka iz njegovih premišljevanj in ga zopet vključil v življenje brigade. Brankov smeh je bil sicer trpeč, vendar je bilo zopet čutiti, da Branko živi tudi izven svojih dolžnosti z brigado.

Branko je kmalu dobil čin deseterja in kasneje čin vodnika. Navadno se je prostovoljno javljal v patrolje ali na posamezne akcije, nemalokrat pa jih tudi vodil. Najprej so se mu nekateri posmehovali, češ, da jih vodi otrok, toda kmalu so spremenili svoje mnenje. Branko je vedno izpolnil najtežje dela naloge prevzel nase. Vinko mu je pomagal po svojih močeh. Oba sta čutila, da se dopolnjujeta in skovalo se je iskreno prijateljstvo.

Branko pa si je najbolj zapomnil Marka. Bil je močan, že skoraj siv, štiridesetletnik, neugnan in včasih v šalah preveč strupen. Branka ni poznal, ker je šele pred kratkim prišel v brigado.

Nekoč je Branko vodil patroljo. Šli so v izvidnico proti Rakeku, ter je bil poleg Vinka in Branka v patrolji tudi Marko. Ko so se približali Cerknici je Marko obstal in rekel, da gre samo do Cerknice, dalje pa da ne bo šel.

Branko ga ni niti slišal, ker je bil zatopljen v svoje misli in obenem oprezoval po okoliščah za morebitnim sovražnikom. Vinko mu ni hotel ničesar reči, ker si je mislil, da da ga je Branko slišal, a ni hotel imeti za mar.

Prišli so v Cerknico in sklenili, da si odpočijejo na nekem sadovnjaku. Posedli so v senco jablan in jedli zgornje jabolke, ki so odpadla z drevesa. Po kake četrte ure je Branko hotel naprej, Marko pa kot da ga ni slišal.

»Gremo!« je ponovil Branko.

»Kar tu počakajmo, saj zelencev ni nikjer videti. Saj lahko rečemo, da smo bili tam, pa nismo videli ničesar,« se je branil Marko in kot za nemečec še dodal: »Kaj bi si brusili noge, tvoje, tovariš Branko so že tako majhne in če si jih obrusiš še bolj te bomo morali nositi. Za deseterja, veš, pa bi bila to velika sramota!« Prešerno se je zasmel, kot da je povedal veliko šalo.

Branko je osupnil od začudenja in obstal kot od strele zadet. Ne zato, ker ga je Marko žalil, temveč zato, ker ni hotel izpolniti doličene naloge. Zadel ga je način kako je to povedal.

»Vstani, gremo naprej! moje noge pa naj te ne skrbijo. So že dovolj prehodile in še bodo, pa me ni nihče nosil.«

»Ne grem! Kar sama pojdi, če se vama ljubi, jaz vaju počakam tukaj!« je gonil svojo Marko.

Branku je zavrela kri in besno je potegnil pištolo iz toka ter jo nameril na Marka.

»Vstani in na čelo patrolje, sicer te ubijem kot psa!« je zakričal Branko in z očji mu je vel hlad. Bil je trenutek, ko si Branko ne bi pomišljal ubiti človeka.

»No, vidim, da vrag šalo jemlje in da jo ti ne razumeš,« se je vdal Marko in stopil na čelo patrolje. »Saj veš, da nisem mislil resno!«, se je poskušal izvešiti.

»Ne vem kaj si mislil in kaj ne. Jaz jemljem stvari take kot so, sicer bi ne tlačil več zemlje,« mu je odgovoril mirno Branko in še dodal: »Dokler vodim patroljo, sem za izvršitev doličene naloge odgovoren jaz. Ko se vrneš v četo, počenjaj kar hočeš. Seveda, če ti bo pustil komandir.«

Ko so se po opravljeni nalogi vrnili v brigado, Branko ni povedal nikomur o incidentu z Markom. Marko, ki je vedel, kaj bi bilo z njim, če bi Branko javil kaj se je zgodilo, mu je bil hvaležen in od tedaj sta bila dobra prijatelja.

NADALJEVANJE PRIHODNJIČ

Tam, kjer je vrag čez Kolpo skočil

Poldrugo uro hoda od Predgrada čez Dol proti zapadu po novoizgrajeni cesti ob Kolpi je majhno naselje Bilpa. Nekaj sto metrov naprej se nahaja izvirek majhenega potoka, ki teče v Kolpo. Ob potoku si je postavil podjeten kovač kovačnico na vodni pogon, dolgo pred drugo svetovno vojno. Izvirek tega potoka pa je kaj nenavaden. To je obširen globok tolmun čiste vode, ki mu v normalnem stanju ni videti dna, ki pa po daljšem deževju ali ob nalivih bruhava vodo po več metrov visoko. Domneva se, da je izvir del kočevske Rinže, ki prihaja tam zopet na dan. Pred vojno so za zadevo raziskali člani jamskega društva iz Ljubljane rezultat pa mi ni znan. Neki pokojni tamkajšnji domačin je pripovedoval, da je videl v tolmunu bruhanju vode mnogo nekakih črnih rib, ki pa so v kratkem zopet izginile. Domačini rečejo to-

mu tolmunu jezero. No, nad tem jezerom se dviga kakih 70 m visoka navpična stena, ki ima nekako nad sredino precej veliko luknjo. Steno si je ogledal tudi v 17. stoletju po naši zemlji potujoči vitez Valvazor, ki je videl v tej steni kakor je velika, tako velik upodobljen mefistični obraz. Pogled iz onkraj Kolpe iz Hrvaške. Valvazor je to steno z obrazom naslikal in jo lahko vidimo v eni njegovih knjig »Slava vojvodine Kranjske«. Pravilica je nekada krožila ali še kroži, da je bival v steni sam mojster vrag. Nekdaj — ne ve se, za vzrok — je skočil iz gori omenjene luknje vrag na neko skalo

spodaj in od tam čez Kolpo na hrvaško stran, kjer je vse polomil, kar mu je bilo na poti. V dokaz temu se še danes imenuje vas onkraj Kolpe po domače Lamanka. Na zemljevidu najdemo v tistem kraju G. in D. Lamana Draga.

Da bodo dokazi popolni, vidimo še danes na velikem kamnu pod omenjeno steno odtisnjeno stopinjo gospoda iz stene, ko je skočil, da se odrine čez Kolpo. Da se pa stopinjo opazi, je treba dokaj fantazije.

Domačini iz Bilpe bi mogoče znali temu še kaj dodati ali izpopolniti. W.

Kaznovani hazarderji

Po kočevskih gostinskih lokalih so se že precej časa zbirali posebne vrste kvartopirci, ki so igrali celo »nedolžne« igre (remi in druge) za večje vsote denarja, se pravi, da so hazarderji. Posameznik je tako izgubil v kratkem času tudi po več tisoč dinarjev. Neki kvartopirci si je moral n. pr. celo izposoditi 10.000 dinarjev, da bi vrnili dolg raznim svojim kvartopirskim prijateljem oz., kot je dejal sam: »Da bi posodil ta denar svojim prijateljem«. Gostinski uslužbenci so opozarjali kvartopirce, da hazardiranje ni dovoljeno, ti pa se za opozorila niso menili. Natankarici, ki jih je opozorila, naj ne igrayo za denar ali pa vsaj ne za tako visoke vsote, so odvrnili, naj bo kar tiho, ker se na igro nič ne razume in ker tudi ne ve, za koliko igrayo. Ker razgreti kvartopirci tudi pozno ponoči in ob zaključku obratovnega časa niso hoteli n. pr. iz kavarne »Zvezda«, so jih bili gostinci prisiljeni prijaviti oblastvenim organom.

Redno sodišče je odstopilo kvartopirsko zadevo v obravnavo sodniku za prekrške. Ta je zaslial kvartopirce in priče ter kaznoval 9 kvartopircov s skupno 56.000 dinarji denarne kazni (2 kvartopirca z 8.000 dinarji, 3 s 7.000din, 2 s 6.000 din, po enega pa s 5.000 in 2.000 dinarji kazni). Ta denar bo šel v sklad za socialne ustanove. Sodba še ni

pravnomočna. Hazarderjem prisojene kazni so nizke, ker je sodnik upošteval, da so bili kaznovani zaradi takega prestopka prvič in ker je pričakovali, da bodo kazni vzgojno vplivale.

Med kaznovanimi so le trije delavci, ostali pa so direktorji, komercialisti, vzgojitelji, skratka ljudje, ki bolj lahko zaslužijo denar. Hazarderstvo je vredno vsega obsojanja, ker ogroža oziroma spravlja v nevarnost ne samo hazarderja, ampak tudi njegovo družino. Kočevski hazarderji so sodniku zatrjevali, da to ni res. Ni treba posebej poudarjati, da hazardiranje slabotno vpliva tudi na ostale (predvsem na mlajše) državljane. Hazarder, ki kvarta pozno v noč, prav gotovo tudi ne more biti sposoben naslednji dan za normalno delo. Zaradi vsega tega je želeli, da bi pristojni organi posvečali hazarderjem več pozornosti in jih tudi ostro kaznovali.

MED PRIJATELJI

Zdravnik: »Ves mesec sem bil na letovanju in nisem nič delal.«

Prijatelj: »O tem je pisalo v časopisu.«

Zdravnik: »Kaj? Tudi časopis je o tem poročal?«

Prijatelj: »Da. Objavil je vest, da je bilo pretekli mesec v mestu dvajset pogrebov manj.«

OB ROBU

MLADI PONOČNJKI

Dvakrat na teden hodim k pevskim vajah ob pol osmih zvečer mimo kavarne. Z večkrat sem to zimo opazila v tem času gručo od 4—8 otrok, ki se podi okrog telefonske govornice, po parku okrog spomenika in po trgu pred samskim blokom. Bili so vedno skoro isti otroci. Pozimi je vendar pozno ob tej uri za otroke, da so še na cesti. Tudi ogorčila sem jih. Predzno so mi zabelili par gorkih nazaj.

Pripomnila bi še, da sem poslala svojega 10-letnega fanta to zimo okrog osme ure z nujnim sporočilom do gimnazije; povedal mi je, da ga je tovariš miličnik vprašal, kam gre. Vesela sem bila, da se je varnostni organ zanimal za otroke.

Kaj pa ti otroci? Naj jih navedem zaenkrat samo po imenu: Slavko, Boris, Franci, Jože, Ivan itd. Kje so starši teh otrok? Kaj mislite o tem drugi starši?

R. R.
Kočevje

Urednikova pošta

ZAKAJ NI KISLEGA ZELJA IN REPE?

V zadnji številki naših Novic sem bral članek »Zakaj ni kislega zelja in repe?« Iz zapisanega je razvidno, da je kriva za pomanjkanje zelja in repe zadruga, ki se ne zanima dovolj za odkup teh pridelkov. Prepričan sem, da bi imela trgovina dovolj zelja in repe, če bi pri zadrugi že v jeseni oboje naročila. Za kisanje pa so potrebne le kadi, prostor in nekdo, ki zna kisati. Ker se lahko zelja in repe pridelava dovolj v okolici Kočevja, bi bilo res neumno, če bi oboje uvažali. Le pogodbo je treba napraviti pravočasno z zadrugo in vsa kritika bo odpadla.

Zadruga ne odkupuje zelja in repe, ker zanju nima naročil. Težko je namreč nekaj kupiti, če za tisto nimaš kupca. Tudi skladiščnih prostorov manjka zadrugi — iz zdravstvenih ozirrov pa je nemogoče vskladiščiti živila v istem prostoru z umetnimi gnojili in cementom. Trgovina bi lažje zmogla 15 do 20 primernih kadi. Upamo pa tudi, da se bo trgovina letos pravočasno dogovorila za nakup in da ne bomo brali prihodnje leto spet kritike o pomanjkanju kislega zelja in repe.

Kmetovalec M. G.